

ఆపదా మపహరారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శురైసం జహి రావణీమ్ ||

అథ నవమ స్కంధః

- తస్యాలయవరిష్ఠస్య మధ్యే విపుల మాయతమ్ |
 దదర్శ భవనశ్రేష్ఠం హనుమాన్ మారుతాత్మజః || 1
- అర్థయోజనవిస్తీర్ణ మాయతం యోజనం హి తత్ |
 భవనం రాక్షసేంద్రస్య బహుప్రాసాద సంకులమ్ || 2
- మార్గమాణస్తు వైదేహీం సీతా మాయతలోచనామ్ |
 సర్వతః పరిచక్రామ హనుమా నరిసూదనః || 3
- ఉత్తమం రాక్షసావాసం హనుమా నవలోకయన్ |
 ఆససా దాథ లక్ష్మీవాన్ రాక్షసేంద్రనివేశనమ్ || 4
- చతుర్విషాణై ర్ద్విరదై స్త్రివిషాణై స్తథై వ చ |
 పరిక్షిప్త మసంబాధం రక్ష్యమాణ ముదాయుధైః || 5
- రాక్షసీభిశ్చ పత్నీభీ రావణస్య నివేశనమ్ |
 ఆహృతాభిశ్చ విక్రమ్య రాజకన్యాభి రావృతమ్ || 6
- తన్నక్ర మకరాకీర్ణం తిమింగిల ఝషాకులమ్ |
 వాయువేగ సమాధూతం పన్నగై రివ సాగరమ్ || 7
- యా హి వైశ్రవణే లక్ష్మీ ర్యాచేంద్రే హరివాహనే |
 సా రావణగృహే సర్వా నిత్యమే వానపాయినీ || 8

యా చ రాజ్ఞః కుబేరస్య యమస్య వరుణస్య చ |
 తాదృశీ తద్విశిష్టా వా ఋద్ధీ రక్షో గృహేషా ష్విహా || 9

రావణభవన పరిశీలనమ్

తస్య హర్మ్యస్య మధ్యస్థం వేశ్మచాన్యత్ సునిర్మితమ్ |
 బహునిర్యూహాసంకీర్ణం దదర్శ పవనాత్మజః || 10

బ్రహ్మాణోఽర్థే కృతం దివ్యం దివి యద్విశ్వకర్మణా |
 విమానం పుష్పకం నామ సర్వరత్న విభూషితమ్ || 11

పరేణ తపసా లేభే యత్ కుబేరః పితామహాత్ |
 కుబేర మోజసా జిత్వా లేభే తద్రాక్ష సేశ్వరః || 12

ఈహామృగ సమాయుక్తైః కార్తస్వర హిరణ్మయైః |
 సుకృతై రాచితం స్తంభైః ప్రదీప్త మివ చ శ్రియా || 13

మేరుమందరసంకాశై రుల్లిఖద్భి రివాంబరమ్ |
 కూటాగారై శ్శుభాకారై సర్వత స్సమలంకృతమ్ || 14

జ్వలనార్క ప్రతీకాశం సుకృతం విశ్వకర్మణా |
 హేమసోపాన సంయుక్తం చారుప్రవర వేదికమ్ || 15

జాలవతాయనై ర్ముక్తం కాంచనై స్సాంఘికైరపి |
 ఇంద్రనీల మహానీలమణి ప్రవరవేదికమ్ || 16

విద్రుమేణ విచిత్రేణ మణిభిశ్చ మహాధనైః |
 నిస్తులాభిశ్చ ముక్తాభి స్తలేనాభివిరాజితమ్ || 17

చందనేన చ రక్తేన తపనీయనిభేన చ |
 సుపుణ్యగంధినా యుక్త మాదిత్య తరుణోపమమ్ || 18

కూటాగారై ర్వరాకారై ర్వివిధై స్సమలంకృతమ్ |
 విమానం పుష్పకం దివ్య మారురోహ మహాకపిః || 19

తత్రస్థ స్స తదా గంధం పానభక్త్యాన్నసంభవమ్ |
 దివ్యం సంమూర్ఛితం జిఘ్రు ద్రూపవంత మివానిలమ్ || 20

స గంధ స్తం మహాసత్త్వం బంధు ర్బంధు మివోత్తమమ్ |
 ఇత ఏహీ త్యువాచేవ తత్ర యత్ర స రావణః || 21

తత స్తాం ప్రస్థితశ్శాలాం దదర్శ మహతీం శుభామ్ |
 రావణస్య మనః కాంతాం కాంతామివ వరస్త్రియమ్ || 22

మణిసోపాన వికృతాం హేమజాలవిభూషితామ్ |
 స్ఫాటికై రావృతతలాం దంతాంతరితయాపికామ్ || 23

ముక్తాభిశ్చ ప్రవాళైశ్చ రూప్యచామీకరై రపి |
 విభూషితాం మణిస్తంబై స్సుబహు స్తంభభూషితామ్ || 24

సమై రృజుభి రత్యుచైచ్చ స్సమంతాత్ సువిభూషితైః |
 స్తంబైః పక్షై రివాత్యుచైచ్చ ర్దివం సంప్రస్థితా మివ || 25

మహత్యా కుథయా స్తీర్ణాం పృథివీ లక్షణాంకయా |
 పృథివీమివ విస్తీర్ణాం సరాష్ట్రగృహమాలినీమ్ || 26

నాదితాం మత్తవిహగై ర్దివ్యగంధాధివాసితామ్ |
 పరార్థ్యాస్తరణోపేతాం రక్షోఽధిప నిషేవితామ్ || 27

ధూన్రూ మగరుధూపేన విమలాం హంసపాండురామ్ |
 చిత్రాం పుష్పోపహారేణ కల్మాషీ మివ సుప్రభామ్ || 28

మనస్సంహ్లాదజననీం వర్ణస్యాపి ప్రసాదినీమ్ |
 తాం శోకనాశినీం దివ్యాం శ్రియ స్సంజననీ మివ || 29

ఇంద్రియా నీంద్రియారైస్తు పంచ పంచభి రుత్తమైః |
 తర్పయామాస మాతేవ తదా రావణపాలితా || 30

స్వర్గోయం దేవలోకోఽయ మింద్ర స్యేయం పురీ భవేత్ |
 సిద్ధి ర్స్వయం పరా హి స్యా దిత్యమన్యత మారుతిః || 31

హనుమతః రావణాంతపుర దర్శనమ్

ప్రధ్యాయత ఇవాపశ్యత్ ప్రదీప్తాంస్తత్ర కాంచనాన్ |
 ధూర్తానివ మహాధూర్తై ర్దేవనేన పరాజితాన్ || 32

దీపానాం చ ప్రకాశేన తేజసా రావణస్య చ |
 అర్చిర్చి ర్భూషణానాం చ ప్రదీప్తే త్యభ్యమన్యత || 33

తతోఽపశ్యత్ కుఠాసీనం నానావర్ణాంబరస్రజమ్ |
 సహస్రం వరనారీణాం నానావేష విభూషితమ్ || 34

పరివృత్తైర్ధరాత్రే తు పాననిద్రావశం గతమ్ |
 క్రీడి త్యోషరతం రాత్రౌ సుష్వాప బలవత్ తదా || 35

తత్ ప్రసుప్తం విరురుచే నిశ్శబ్దాంతరభూషణమ్ |
 నిశ్శబ్దహంస భ్రమరం యథా పద్మవనం మహత్ || 36

తాసాం సంవృతదంతాని మీలితాక్షాణి మారుతిః |
 అపశ్యత్ పద్మగంధీని వదనాని సుయోషితామ్ || 37

ప్రబుద్ధానీవ పద్మాని తాసాం భూత్వా క్షపాక్షయే |
 పున స్సంవృతపత్రాని రాత్రా వివ బభు స్తదా || 38

ఇమాని ముఖపద్మాని నియతం మత్తషట్పదాః |
 అంబుజానీవ ఘృల్లాని ప్రార్థయంతి పునః పునః || 39

ఇతి చామన్యత శ్రీమా నుపపత్త్యా మహాకపిః |
 మేనే హి గుణత స్తాని సమాని సలిలోద్భవైః || 40

- సా తస్య శుశుభే శాలా తాభి స్త్రిభి ర్విరాజితా ।
 శారదీవ ప్రసన్నా ద్యౌ స్తారాభి రభిశోభితా ॥ 41
- స చ తాభిః పరివృత శుశుభే రాక్షసాధిపః ।
 యథా హ్యుడుపతి శ్రీమాన్ తారాభి రభిసంవృతః ॥ 42
- యా శ్చ్యవంతేఽంబరాత్ తారాః పుణ్యశేషసమావృతాః ।
 ఇమా స్తా స్సంగతాః కృత్వాన్ ఇతి మేనే హరి స్తదా ॥ 43
- తారాణామివ సువ్యక్తం మహతీనాం శుభార్చిషామ్ ।
 ప్రభావర్ణప్రసాదాశ్చ విరేజు స్తత్ర యోషితామ్ ॥ 44
- వ్యావృత్త గురుపీన స్రక్ ప్రకీర్ణ వరభూషణాః ।
 పానవ్యాయామకాలేషు నిద్రాపహృతచేతసః ॥ 45
- వ్యావృత్తతిలకాః కాశ్చిత్ కాశ్చి దుద్భ్రాంతనూపురాః ।
 పార్శ్వే గళితహారాశ్చ కాశ్చిత్ పరమయోషితః ॥ 46
- ముక్తాహారావృతా శ్చాన్యాః కాశ్చి ద్విస్రస్త్వాససః ।
 వ్యావిద్ధ రశనాదామాః కిశోర్య ఇవ వాహితాః ॥ 47
- సుకుండలధరా శ్చాన్యా విచ్ఛిన్నమృదిత స్రజః ।
 గజేంద్రమృదితాః ఘ్నల్లా లతా ఇవ మహావనే ॥ 48
- చంద్రాంశు కిరణాభాశ్చ హారాః కాసాంచి దుత్కటాః ।
 హంసాఇవ బభు స్సుప్తా స్తనమధ్యేషు యోషితామ్ ॥ 49
- అపరాసాం చ వైడూర్యాః కాదంబా ఇవ పక్షిణః ।
 హేమసూత్రాణి చాన్యాసాం చక్రవాకా ఇవాభవన్ ॥ 50
- హంస కారండవాకీర్ణా శ్చక్రవాకోపశోభితాః ।
 ఆపగా ఇవ తా రేజు ర్జఘనైః పుళినై రివ ॥ 51

- కింకిణీజాలసంకోశా స్తా హైమామ విపులాంబుజాః |
 భావగ్రాహో యశ స్తీరా స్సుప్తా నద్య ఇవాబభుః || 52
- మృదు ష్వంగేషు కాసాంచిత్ కుచాగ్రేషు చ సంస్థితాః |
 బభూవు ర్భూషణానీవ శుభా భూషణరాజయః || 53
- అంశుకాంతాశ్చ కాసాంచిత్ ముఖమారుతకంపితాః |
 ఉపర్యుపరి వక్త్రాణాం వ్యాధూయంతే పునః పునః || 54
- తాః పతాకా ఇవోద్ధూతాః పత్నీనాం రుచిరప్రభాః |
 నానావర్ణ సువర్ణానాం వక్త్రమూలేషు రేజిరే || 55
- వవల్గుశ్చాత్ర కాసాంచిత్ కుండలాని శుభార్చిషామ్ |
 ముఖమారుతసంస్పర్గాత్ మందం మందం సుయోషితామ్ || 56
- శర్కరాసవ గంధైశ్చ ప్రకృత్యా సురభి స్సుఖః |
 తాసాం వదన నిశ్వాస స్సిషేవే రావణం తదా || 57
- రావణాననశంకాశ్చ కాశ్చి ద్రావణయోషితః |
 ముఖాని స్మ సపత్నీనా ముపాజిఘ్రన్ పునః పునః || 58
- అత్యర్థం సక్తమనసో రావణే తా వరస్త్రియః |
 అస్వతంత్రా స్సపత్నీనాం ప్రియ మేవాచరంస్తదా || 59
- బాహూ నుపనిధా యాన్యాః పారిహార్యవిభూషితాన్ |
 అంశుకాని చ రమ్యాణి ప్రమదా స్తత్ర శిశ్యిరే || 60
- అన్యా వక్షసి చాన్యస్యా స్తస్యాః కాశ్చిత్ పునర్చుజమ్ |
 అపరా త్వంక మన్యస్యా స్తస్యా శ్చాప్యపరా భుజౌ || 61
- ఊరుపార్శ్వకటీపృష్ఠ మన్యోన్యస్య సమాశ్రితాః |
 పరస్పర నివిష్టాంగ్యో మదస్నేహావశానుగాః || 62

అన్యోన్య భుజసూత్రేణ స్త్రీమాలా గ్రథితా హి సా ।
 మాలేప గ్రథితా సూత్రే శుశుభే మత్తషట్పదా ॥ 63

అతానాం మాధవే మాసి ఘల్లనాం వాయుసేవనాత్ ।
 అన్యోన్యమాలా గ్రథితం సంసక్త కుసుమోచ్ఛయమ్ ॥ 64

వ్యతివేష్టిత సుస్కంధ మన్యోన్యభ్రమరాకులమ్ ।
 ఆసీ ద్వన మివోద్ధాతం స్త్రీవనం రావణస్య తత్ ॥ 65

ఉచితేష్వపి సువ్యక్తం న తాసాం యోషితాం తదా ।
 వివేక శ్శక్య ఆధాతుం భూషణాంగాంబరస్రజామ్ ॥ 66

రావణే సుఖసంవిష్టే తా స్త్రియో వివిధ ప్రభాః ।
 జ్వలంతః కాంచనా దీపాః పైక్షంతానిమిషా ఇవ ॥ 67

రాజర్షిపితృదైత్యానాం గంధర్వాణాం చ యోషితః ।
 రాక్షసానాం చ యాః కన్యా స్తస్య కామవశం గతాః ॥ 68

యుద్ధకామేన తా స్సర్వా రావణేన హృతా స్త్రియః ।
 సమదా మదనేనైవ మోహితాః కాశ్చి దాగతాః ॥ 69

న తత్ర కాచిత్ ప్రమదా ప్రసహ్య
 వీర్యోపసన్నేన గుణేన లభా ।
 న చాన్యకామాసి న చాన్యపూర్వా
 వినా వరాధ్దాం జనకాత్మజాం తామ్ ॥ 70

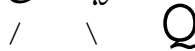
న చాకులీనా న చ హీనరూపా
 నాదక్షిణా నానుపచారయుక్తా ।
 భార్యా భవత్ తస్య న హీనసత్త్వా
 న చాపి కాంతస్య న కామనీయా ॥ 71

బభూవ బుద్ధిస్తు హరీశ్వరస్య
 యదీదృశీ రాఘవధర్మపత్నీ ।

ఇమా యథా రాక్షసరాజభార్యాః
 సుజాత మస్యేతి హి సాధుబుద్ధేః || 72

పునశ్చ సోఽచింతయ దార్తరూపో
 ధ్రువం విశిష్టా గుణతో హి సీతా |
 అథాయ మస్యాం కృతవాన్ మహాత్మా
 లంకేశ్వరః కష్ట మనార్యకర్మ || 73

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకియే చతుర్వింశత్యహస్తికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే నవమ స్కంధః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||

అథ దశమ స్కంధః

తత్ర దివ్యోపమం ముఖ్యం స్ఫాటికం రత్నభూషితమ్ |
 అవేక్షమాణో హనుమాన్ దదర్శ శయనాసనమ్ || 1

దాంతకాంచన చిత్రాంగై ర్వైడూర్యైశ్చ వరాసనైః |
 మహార్థాస్తరణోపేతై రుపపన్నం మహాధనైః || 2

తస్య చైకతమే దేశే సోఽగ్ర్యమాలావిభూషితమ్ |
 దదర్శ పాండురచ్ఛత్రం తారాధిపతిసన్నిభమ్ || 3

హనుమతా నిద్రాణ రావణదర్శనమ్

జాతరూపపరిక్షిప్తం చిత్రభానుసమప్రభమ్ |
 అశోకమాలావితతం దదర్శ పరమాసనమ్ || 4